

Теже до пара него до научних сазнања

Београдски Економски институт је акредитовани истраживачко развојни институт Србије, али се самостално финансира, јер плате за 45 сарадника зарађује на тржишту као и свако друго консултантско предузеће

У слабој привреди каква је наша и у којој индустријска производња ни за деценију не може да достигне резултате од пре 25 година, очекивало би се да влада права јагама за научним и истраживачко-развојним пројектима. Да струка и наука укажу на могуће правце развоја или барем да реше неке конкретне пословне проблеме. Ништа од тога, каже за наш лист, генерални директор београдског Економског института, Драган Шаговновић, који постоји од 1947. године, у чијем су раду траг оставила највећа економска научна имена ове земље.

– Нико нас не вуче за рукав нити од нас тражи савет, пројекат или истраживање. Као и свако друго предузеће, трудимо се да дођемо до посла и новца за текућу ликвидност, истиче наш саговорник и додаје да је „цео наш привредни амбијент скројен тако да се углавном фаворизују стране консултантске куће“. Донекле му је разумљиво да се то тражи када су у питању стране донације, пошто се по основу њих настоји вратити новац донаторима, али никако не може да се помири са чињеницом да трку са иностраном конкуренцијом губе домаће куће и када је реч о нашој држави или јавним предузећима. Посебно истиче да националне развојне документе морају радити националне институције, а не странци.

А држава, питамо. Институт је, ипак, научно-истраживачка организација. Јесте, каже Шаговновић, али Институт се већ деценијама самостално финансира. Не само зато што је приватизован, већ једноставно што министарствима, као што су привреда, финансије или наука, наше услуге нису неопходне. Истраживачи Института раде, рецимо, на неким пројектима Министарства просвете и науке, али се за то плаћају преко Трезора. У том смислу,

Библиотека легендарног Николе Пашића у Економском институту

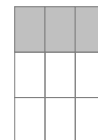
располагање овим средствима је стриктно дефинисано.

Иако се Институт и даље бави фундаменталним макроекономским и научно-истраживачким радом, одакле је у последњих седам-осам година изашло тридесетак врних научних сарадника, претежан обим посла своди се на саветодавне услуге и пројекте јавном и реалном сектору. Претежно у енергетици и производњи хране. Шаговновић, и сам економиста, сматра да те две привредне гране треба да буду наши стратешки развојни циљеви.

Научно-истраживачко, али и саветодавно тржиште веома је скучено. Не само због јаке иностране конкуренције, већ и услед слабе инвестиционе активности. Било би, сматра наш саговорник, веома корисно да своја макро, али и микро знања и сазнања, кроз конкретна ис-

траживања или пројекте, понуди својој држави, а преко ње и будућим улагачима. Држава као да се устеже да у тој сфери преузме активнију улогу и искористи знања која већ има, у својим институтима. Вероватно због тога као држава немамо основне стратешке развојне документе на основу којих бисмо знали у ком смеру треба ићи и на чему insistирати. Ако су то енергетика и храна, хајде да направимо дугорочне стратешке документе и да им се корак по корак приближавамо. У том погледу би и улога Економског института, као националног развојног института, дошла до пуног изражаја, сматра Шаговновић.

На питање, шта му је теже, да се бави научно-истраживачким радом или да као директор жури за пословима и парам за плате, Шаговновић без трукне задршке признаје да му је мно-

Три године без губитака

У Институту данас плату између 30.000 и 110.000 динара зарађује 45 радника од чега њих 20 са научним звањима. Институт је давно приватизован и данас је затворено акционарско друштво у власништву шездесетак акционара, али међу њима, тврди Шаговновић, нема Данка Ђунића нити Александра Влаховића. Мада се и даље у јавности та два имена везују за овај институт, они немају ниједну акцију у њему. Претежан број акција поседују бивши запослени и пензионери. Институт већ три године ради позитивно.

Драган
Шаговновић

го тежи део посла у реалном сектору, јер дели судбину слабе привреде, којој, опет, веома често није стало до његових услуга и производа. Чак и када пружи услуге велики је проблем да „робу“ наплати. Улази се у зачарани круг у коме је сума потраживања, на коју је плаћен порез, далеко већа од обавеза, а фирма је у сталном проблему ликвидности. „Уместо да предузећа с производним и другим проблемима од нас траже савете или решења, она као по правилу такве издатке најчешће бришу из буџета“. Јесте тешко, каже на крају Шаговновић, али његов пословни ослонац и даље остаје реални и јавни сектор наше привреде. Поготово ако се и држава одлучи на јачање корпоративног управљања јавним предузећима и тиме докаже да и она може бити одговоран власник за кога ће радити квалитетан менаџмент.

Слободан Костић